

Innst. S. nr. 32

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:101 (2005-2006)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Torbjørn Andersen, Kenneth Svendsen og Jan Arild Ellingsen om konsekvensutredning og folkeavstemning om vern av Vefsna

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen om at i det videre arbeidet med Vefsna-vassdraget gjennomføres konsekvensutredninger av effektene både ved vern av Vefsna og ved gjennomføring av en skånsom utbygging som "Muligheter Helgeland" skisserer. Det gjennomføres en folkeavstemning om vern eller utbygging av Vefsna i kommunene Vefsn, Grane, Hattfjelldal og Hemne etter at konsekvensutredningen er ferdigstilt."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Asmund Kristoffersen, Eva M. Nielsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen, Karin Yrvin og Terje Aasland, fra Sosialistisk Venstreparti, Heidi Sørensen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Ola Borten Moe og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til brev fra olje- og energiministeren datert 10. oktober 2006, som er vedlagt innstillingen. I brevet redegjøres det for Regjeringens planlagte framdrift angående vern av Vefsna.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og

Ketil Solvik-Olsen, og fra Høyre, Børge Brende og Ivar Kristiansen, viser til at sikker strømforsyning er av helt vital betydning for vårt moderne samfunn. Elektrisk kraft er en særdeles viktig infrastruktur som sørger for at samfunnets mest kritiske funksjoner kan opprettholdes.

Disse medlemmer har som hovedmål å sikre en stabil kraftforsyning med akseptable priser til husholdninger og industri både på kort og lang sikt. Det er viktig å arbeide aktivt med tiltak som kan bidra til å realisere en slik hovedmålsetting. Utbygging av økt kraftproduksjon er således en av de viktigste utfordringene landet er stilt overfor i årene som kommer.

Disse medlemmer vil vise til at i perioden 1990-2005 økte det norske strømforbruket med 20 TWh, fra 105,9 TWh i 2005 til 125,9 TWh i 2005. I samme tidsperiode har normalårsproduksjonen bare økt med rundt 4 TWh, og mye av økningen kommer fra opprusting og utvidelser og ikke fra nye vannkraftutbygginger.

Disse medlemmer ser med bekymring på at den norske kraftbalansen er blitt drastisk svekket siden 1990, og mest i de ti siste årene. Den stadig strammere kraftbalansen har medført at produksjonen i det norske vannkraftsystemet er blitt stadig mer sårbar overfor svikt i tilsiget.

Disse medlemmer ser med uro på at Norge ikke lenger er selvforsynt med elektrisk energi. Norge har selv i et normalår for nedbør et importbehov på 6-8 TWh. Samtidig er det et faktum at Norge ikke er i stand til å takle ett tørrår uten at det vil få betydelige negative samfunnsmessige konsekvenser.

Disse medlemmer mener derfor det haster med å bygge ut ny produksjonskapasitet i Norge.

Disse medlemmer er heller ikke enige i påstanden om at tiden for de store vannkraftutbygginger i Norge er over. Det finnes fortsatt enkelte større vannkraftprosjekter som kan realiseres i Norge uten store negative natur- eller miljømessige konsekvenser. Ett av dem er Vefsna og prosjektet "Muligheter Helgeland".

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil oppfordre til en bred politisk innsats for å legge til rette for økt vannkraftproduksjon i Norge. Vern av Vefsna mot fremtidig kraftutbygging er etter disse medlemmers mening en understreking av mangel på norsk kraftpolitikk.

Disse medlemmer viser til at samstemte høringsuttalelser fra både lokale og regionale politiske myndigheter har ønsket en konsekvensutredning vedrørende vern av Vefsna. Fra flere hold er det fremmet krav om at vern må vurderes opp mot virkningene av utbygging.

Etter disse medlemmers syn kan de aktuelle lokalsamfunnene gjennom en konsekvensutredning bedre ta endelig stilling til spørsmålet om eventuell utbygging eller ikke utbygging av Vefsna.

Disse medlemmer viser til at "Felles planprogram for Vefsna" har sett på tre alternativer for vassdraget:

1. En videreføring av dagens situasjon
2. Vern mot kraftutbygging
3. En utbygging i tråd med "Muligheter Helgeland"

Disse medlemmer vil vise til St.prp. nr. 75 (2003-2004) "Supplering av verneplan for vassdrag", der Vefsna ikke ble foreslått inntatt i verneplanen. I proposisjonen ble det derimot slått fast at departementet gikk inn for at det gis anledning til å utrede og konsekvensvurdere enkelte prosjekter med bredt og sterkt lokalt engasjement, noe som fikk Stortingets tilslutning.

Disse medlemmer viser til at for å sikre et så godt beslutningsgrunnlag som mulig i forhold til eventuelt vern eller utbygging av Vefsna-vassdraget, har de fire berørte kommunene; Vefsn, Grane, Hattfjelldal og Hemnes, i samarbeid med fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune og Statkraft, tatt initiativ til en utredning som tar for seg muligheter og begrensninger ved kraftutbygging og vern. På bakgrunn av utredningen har de berørte kommunene fremhevet behovet for å foreta en konsekvensutredning av utbygging av vassdraget. Det aktuelle utbyggingsprosjektet "Muligheter Helgeland" er utarbeidet av Statkraft og Helgelandskraft i fellesskap. Energipotensialet i "Muligheter Helgeland" er på 1,5 TWh. Prosjektet innebærer nødvendig rehabilitering av eksisterende kraftanlegg og eventuelle nyanlegg i Helgelandsområdet, der dette kan kombineres med viktige miljø- og naturhensyn.

Disse medlemmer vil vise til at det totale samfunnsregnskapet for prosjektet "Muligheter Helgeland" anslås til nærmere 10 mrd. kroner over en 50-års periode. I presentasjonen av vannkraftprosjektet "Muligheter Helgeland" fra Statkraft står det blant annet følgende:

- En utbygging vil årlig gi ca. 50 millioner kroner i økte skatteinntekter til kommunene, og fylket, og nær det samme i skatteinntekter til staten.
- Kraftutbyggingen vil gi en sysselsettingseffekt på totalt 7000 til 8000 årsverk over en periode på 50 år, men flest i byggeperioden på 7-10 år.

- Den årlige lokale/regionale sysselsettingseffekten vil være ca. 25 nye årsverk i driftsperioden, inkludert ringvirkninger."

Etter disse medlemmers syn har "Muligheter Helgeland" så mange viktige samfunnsmessige sider ved seg, både nasjonalt og lokalt, at det er behov for en større konsekvensutredning før man tar endelig stilling til den fremtidige statusen til Vefsna-vassdraget.

Disse medlemmer har merket seg at både lokale og regionale myndigheter har anmodet meget sterkt om at dette prosjektet blir undergitt en nærmere vurdering og eventuell konsesjonsbehandling før vernevedtak eventuelt blir fattet. Disse medlemmer mener at det er fornuftig å gjennomføre en grundig konsekvensutredning av de ulike mulighetene for Vefsna, både et fullt vern så vel som gjennomføringen av en skånsom utbygging som "Muligheter Helgeland" representerer. En slik konsekvensutredning vil sikre at saken blir grundig belyst før endelig vedtak gjøres.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at i det videre arbeidet med Vefsna-vassdraget gjennomføres konsekvensutredninger av effektene både ved vern av Vefsna og ved gjennomføring av en skånsom utbygging som "Muligheter Helgeland" skisserer."

Disse medlemmer mener at endelig beslutning om skånsom utbygging eller vern av Vefsna må fattes av Stortinget etter vanlig prosedyre for saksbehandling av slike saker.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet stiller seg sterkt kritisk til at norske myndigheter har sagt nei til over 4 TWh ny vannkraftutbygging siden 1991. Et ekstra kraftbidrag på 4 TWh ville i dag gitt lavere strømpriser samt bedret forsyningsikkerheten vesentlig.

Disse medlemmer er av den oppfatning at dagens anstrengte kraftsituasjon i hovedsak er politikerskapt. Fremskrittspartiet har i mange år stått nesten alene blant de politiske partiene om å være positiv til betydelig økt vannkraftutbygging.

Disse medlemmer mener videre at det bør gjennomføres en folkeavstemning lokalt for å ta stilling til viktige sider ved den videre behandlingen av denne saken.

Disse medlemmer tar med dette opp forslag fremsatt i Dokument nr. 8:101 (2005-2006) - om å gjennomføre en folkeavstemning om vern eller utbygging av Vefsna i kommunene Vefsn, Grane, Hattfjelldal og Hemne etter at konsekvensutredningen er ferdigstilt.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om at i det videre arbeidet med Vefsna-vassdraget gjennomføres konsekvensutredninger av effektene både ved vern av Vefsna og ved

gjennomføring av en skånsom utbygging som "Muligheter Helgeland" skisserer.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om å gjennomføre en folkeavstemning om vern eller utbygging av Vefsna i kommunene Vefsn, Grane, Hattfjelldal og Hemne etter at konsekvensutredningen er ferdigstilt.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:101 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien, Torbjørn Andersen, Kenneth Svendsen og Jan Arild Ellingsen om konsekvensutredning og folkeavstemning om vern av Vefsna - bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, 9. november 2006

Gunnar Kvasheim
ordfører og leder

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 10. oktober 2006

Spørsmål vedrørende dokument 8:101 (2005-2006) angående vern av Vefsna

Jeg viser til brev av 6. oktober d.å. der det bes om redegjørelse for når og eventuelt hvordan Regjeringen planlegger å legge fram en sak for Stortinget angående vern av Vefsna.

Olje- og energidepartementet sendte 27. september d.å. saken om vern av Vefsna på høring til lokale myndigheter. Høringsfristen er satt til årsskiftet. Etter

avsluttet høring vil det bli utarbeidet en stortingsproposisjon med tilråding i vernesaken.

Proposisjonen vil også omfatte tilråding i spørsmålet om vern av Langvella, Tovdalsvassdragets nedre del og Øystese som forutsatt av Stortinget ved behandling av Innst. S. nr. 116 (2004-2005) Om supplering av verneplan for vassdrag.

Jeg tar sikte på at proposisjonen legges fram i løpet av vårsesjonen 2007.